

**Ansvarleg sakshandsamar sign. for utført handling:
Saka er godkjend av fylkesrådmannen:**

Dokumentoversyn:

Tal prenta vedlegg: 0

Tal uprenta vedlegg: 2

STRATEGI FOR NYE OPPDRETTARTAR PÅ VESTLANDET

Innspel til Stortingsmelding nr. 19: Marin næringsutvikling

Fylkesrådmannen rår Vestlandsrådet til å gjere slikt vedtak:

Med bakgrunn i vedtaket i Vestlandsrådet i sak 5/05 om å utvikle ein strategisk handlingsplan for næringsutvikling innan nye marine artar ("Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsartar"), har vi sett på føringane i Stortingsmelding nr. 19. På grunnlag av dette trekk vi fram følgjande:

- 1 Det er svært positivt at regjeringa nå tek til orde for å sette marin næringsutvikling på dagsordenen. Vestlandsrådet er nøgd med at departementet har merka seg regionen sitt arbeid med "Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsartar" og at dette er referert i eigen boks (3.1) i Stortingsmeldinga.
- 2 Vestlandsrådet vil understreka at ein treng ei tung og langsiktig nasjonal satsing for å realisere potensialet som ligg i marin verdiskaping. Det er difor viktig at stortingsmeldinga vert følgt opp i vidare handling og tiltak. Det er og viktig å satse monaleg økonomisk.

Nye marine artar har eit særleg potensiale i så måte. Vestlandsrådet har gjennom "Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsartar" satsa på å realisere verdiskapingspotensialet som ligg i nye marine artar, der vi ser at vi har regionale føremoner. Vi ønskjer å arbeide for at regionen får status som pilotregion i utviklinga av nye marine artar i oppdrett. I tidlegare vedtak har ein lagt opp til å arbeide med finansiering og forskning og utvikling (FoU). Vi vil i samband med dette sjå på koordinering og samordning av offentlege verkemidlar som kan nyttast til å styrke denne næringa. I dette ligg at regionen sjølv skal definere kva satsingsområde midlane skal nyttast på, og korleis dei vert nytta. Eit slikt pilotprosjekt vil gje meir styring regionalt m.o.t. lokale og regionale føremon.

- 3 Marint Innovasjonsprogram:

A: Vestlandsrådet ynskjer å ta aktiv del i utviklinga av innovasjonsprogrammet som er omtala i Stortingsmelding nr. 19, og ser denne deltakinga som eit viktig innspel til ei betre samhandling mellom regionalt og statleg nivå, i tråd med tidlegare signal frå Fiskeri- og kystdepartementet.

B: Vestlandsrådet meiner at innovasjonsprogrammet må ha klare føringar om meir regional styring m.o.t. verkemidlar, prioriteringar og satsing på regionale føremon.

C: Vestlandsrådet meiner at eit innovasjonsprogram må ha eit langsiktig mål på 10 - 15 år. I dette ligg at programmet har ei slagkraft som gjer at ein set seg i stand til å utvikle både nye arter og nye verksemd.

D: Innovasjonsprogrammet må ha fokus på verdiskaping i heile verdikjeda.

E: Vestlandsrådet ser at eit Marint Innovasjonsprogram er ein viktig strategi for utviklinga av nye marine artar, og vil at dette vert følgt opp gjennom auka økonomiske tildelinga til dette programmet.

4 Søkornfond:

Vestlandsrådet vil arbeide aktivt for at dei to statlege søkornfonda, plassert i Stavanger og Bergen, i større grad rettar sin verksemd inn mot Marin sektor.

5 Tilrettelegging av areal:

Vestlandsfylka har gjennom oppstart av arbeidet med Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsartar sett trong for utvikling av verktøy og metodar for kunnskapsbasert planlegging og optimal lokalisering av anlegg for å kunne utnytte potensiale i kystområda til ein variert og mangfaldig akvakulturnæring. Utvikling av GIS-verktøy på Vestlandet vil vere eigna som nasjonale pilotprosjekt, som når dei er utvikla, kan takast i bruk også i andre regionar.

[Sett inn innstillingen over denne linja ↑](#)

Prenta vedlegg:

1. Kap. 0 Sammendrag av St.meld. nr. 19(2004 – 2005)

Uprenta vedlegg:

- 1 Stortingsmelding nr. 19 (2004-2005), Marin næringsutvikling: Den blå åker.
- 2 Vedtak i Vestlandsrådet VR-sak 5/05 12/1 2005.

Saksframstilling

Bakgrunn for saka:

I mars 2005 la Regjeringa fram Stortingsmelding nr. 19 om "Marin næringsutvikling, Den blå åker". Meldinga er ei oppfølging av vedtak i Stortinget knytt til Innstillingssak nr 119 (2003-2004), jfr. Dok. nr 8:131. Regjeringa meiner at "Tiltakene det blir gjort rede for i meldingen skal bidra til en bærekraft-ig marin næring bestående av lønnsomme og omstillingsdyktige foretak med høy innovasjons- og ny-skapingsevne."

I Vestlandsrådet 12/1 2005 (VR-sak 5/05) vart det gjort vedtak om å utvikle "Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsartar".

Med bakgrunn i dette vedtaket har vi sett på formuleringane og føringane i Stortingsmelding nr. 19 i samband tidligare vedtaket i Vestlandsrådet, og kommenterer og trekker konklusjonar om dette i saka.

Samandrag:

Det er positivt at Stortingsmeldinga igjen set marin næringsutvikling på dagsordenen. Stortingsmeldinga trekk opp fleire aktuelle målsettingar om betring av konkurransekraft, meir verdiskaping, omstilling, lønnsomd m.v.. Dette er positivt, og er sentrale faktorar for at marin sektor skal kunne utvikle seg. Når meldinga kjem til handling, finn vi at den vert lite konkret, og ein merkar at visjonar og mål ikkje godt nok vert gjenspegla i tiltaka.

Stortingsmeldinga legg stor vekt på at ein må ha fokus på å betre næringa si konkurransekraft, at ein må bli meir marknadsretta og mindre produksjons- og distriktsretta. Meldinga legg mindre vekt på at ein må ha fokus på å betre konkurransekrafta i heile verdikjeda.

Når det gjeld verkemiddelapparatet, gjev meldinga vage signal på korleis ein skal få tilført midlar til å drive utvikling. Samstundes gjev meldinga opning for påverknad både m.o.t. sårknornfond og generelle verkemidlar. Når det gjeld verkemidlane kan det sjå ut som om opninga spesielt ligg i tilknytninga til oppbygging av eit nytt Marint Innovasjonsprogram, men òg på andre felt opnar ein opp for innspel. Sårknornfonda verkar nokre låst i både geografisk nedslagsfelt og ikkje minst i risikovilje. Skal ein klare å utvikle marin sektor treng ein kapital, og spesielt prosjektkapital i grenselandet mellom FoU og næringsutvikling, og ein må i ei slik samanheng ikkje vera redd for å løfte fram enkeltprosjekt / føretak som fyrårn.

Stortingsmeldinga omhandlar temaet "nye artar" og den set fokus på det mangfald av artar som det er mogeleg å få kommersiell drift på. Men meldinga tek ikkje godt nok til seg dei utfordringane som ligg i å utvikle dei nye artane. Spesielt m.o.t. trong for kapital, og at det tek lang tid å utvikle ei ny kommersiell art / eit nytt kommersielt selskap som satsar nytt.

Gjennomgang av kapitla i Stortingsmeldinga knytt til tidlegare vedtak i Vestlandsrådet:

Kap. 3: Marine næringar i eit regionalt perspektiv:

"Regjeringen vil derfor legge til rette for en innovasjonspolitik der man utnytter regionale fortrinn for å styrke vår globale konkurransekraft". Sitat frå side 20, 3 avsnitt.

”Regjeringens hovedstrategier i regional og distriktpolitikken er å;

- etablere rammebetingelser som er så gode at virksomheter, kapital og arbeidskraft blir værende i Norge, og at vi framstår som attraktive for utenlandske investeringer,
- satse sterkere på regioner og senter som har vekstpotensial – styrke vekstkraften der den allerede finnes, og samtidig legge grunnlag for gode levekår i alle deler av landet,
- prioritere virkemidler som kan bidra til å styrke evnen til innovasjon og nyetablering i alle deler av landet, med vekt på potensielle nyskapere og entreprenører”. Sitat fra side 20, siste avsnitt.

Punkta 2 og 3 er i balanse med ynskj i Vestlandsrådet, jfr. tidlegare vedtak. På side 22 i meldinga vert heile vedtaket til Vestlandsrådet teke med som eit godt døme på regional satsing.

I kap 3.7, s 27, kjem ein inn på tilgongen på kapital, men ein handsamar dette på eit overordna plan.

Kap. 6: Innovasjon, forskning og kompetanse:

”Regjeringen har en sentral rolle i å utforme rammevilkår for næringsutvikling og innovasjon”. Sitat side 50, 4 avsnitt.

Boks 6.2: Nye sårkornfond:

Her omtalar ein to nye sårkornfond:

1. Fire landsdekkande fond – lokalisert til Oslo, Bergen, Stavanger og Trondheim. Fonda skal investere i innovative prosjekt i ei tidleg fase. Fondet vert truleg retta spesielt mot innovasjon som spring ut frå utdanningsinstitusjonane. Kvar fond vert på ca. 333 millionar kr. Fonda vil ha mogelegheit til å investera i bransjar avhengig av kompetansen til eigarane og forvaltarane = at fonda både i Bergen og Stavanger kan rettast mot marin sektor om eigarane vil dette.
2. Fire distriktsretta fond –føremålet er å styrke tilgongen på risikovillig kapital og dermed styrke næringsgrunnlaget i dei mest næringsssvake områda. Eitt fond skal dekke området Sør- og Vestlandet. Private skal delta med minimum 30 %. Dei nye sårkornfonda skal være privateigde. Engasjementet til Staten skal forvaltast av Innovasjon Noreg.

I kap. 6.1.1 Samordning nasjonalt, regionalt og lokalt kjem fylgjande fram;

”Gjennom å samordne offentlige midler rettet mot marin næringsutvikling nasjonalt og regionalt kan effekten av midlene bli bedre og således bidra til å styrke marin næringsutvikling”. Dette er delvis i tråd med vedtak i Vestlandsrådet, og det ligg eit potensial i utvikling dette utspelet.

I Kap. 6.1.2 Program for marin innovasjon, kjem Regjeringa med fylgjande tiltak;

”Etablere et nytt marint innovasjonsprogram. Regjeringen vil komme tilbake til størrelsen og innretningen på programmet i forbindelse med statsbudsjettet for 2006. Det nåværende innovasjonsprogrammet inkorporeres i det nye i-programet fra og med år 2006.”

I Kap. 6.2.3 Nasjonal forskningsprioritering, slår Regjeringa fast at; ”I den nye forskningsmeldingen foreslår regjeringen en særskilt styrking av forskning innenfor følgende fire områder; Energi og miljø, Mat, Hav, Helse”

Dette er ikkje nytt, men lovande for satsinga på Vestlandet og innanfor dei institusjonane som driv utvikling og forskning.

Kap. 8: Industri og foredling:

I Kap. 8.4 kjem fylgjande fram; "... *Det er hovedsakelig næringen selv som må være ansvarlig for utvikling av rasjonell og lønnsom drift...*".

Kap. kjem inn på at det skal opprettast / teke initiativ til ei nasjonal merkeordning knytt til kvalitet.

Kap. 9: Havbruksnæringen:

Forvaltninga sin rolle i havbrukspolitikken vert avklara på side 92, 7 avsnitt. Kap. er mykje ei oppsummering av kva regjeringa har gjort meir enn kva ein ynskjer å gjera.

I Kap. 9.5 Nye arter i oppdrett, kjem fylgjande fram; "*De landsdekkende og regionale såkornfondene som Regjeringen etablerer vil kunne komme oppdrettsnæringen til gode og bidra til å avhjelpe risiko i tidelig fase.*" Side 97, avsnitt 4. Her "rettar" Regjeringa sjølv (delvis) fonda inn mot marin sektor.

I Kap. 9.6 slår Regjeringa fast at den vil føre vidare torskesatsinga og styrke forskings- og utviklingstiltak. På andre arter kjem den ikkje med slike "klare" mål og dette er eit svakt punkt med meldinga.

Kap. 11: Samspill mellom forskjellige interesser i hav og kystsoner:

I Kap. 11.4 kjem meldinga inn på ulike tiltak knytt til areal og forvaltning i kystsona utan at det kjem fram noko nytt for fylka på Vestlandet. Tiltaka kan vera i tråd med vedtaket i Vestlandsrådet knytta til pkt. C, iii, sak 5/05 12/1 2005.

I Kap. 11.6 kjem meldinga inn på bruk av GIS og i tiltaka slår ein fast at; "*Fiskeri- og kystforvaltningen skal ta i bruk GIS som en del av saksbehandlerverketøyet*". Vidare at; "*Fiskeri- og kystforvaltningen skal tilrettelegge og kvalitetssikre egne geodata for eget og andres bruk*".

Kort oppsummering av fylkesrådmannen sine vurderingar:

Det er positivt at meldinga sett fokus på at ein skal utvikle dei regionale føremonene. Dette er i tråd med tenkinga og handlinga som ligg bak Vestlandsrådet sitt vedtak om å satse på å utvikle næringspotensialet som ligg i nye marine artar ("*Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsartar*" VR-sak 5/05).

Dei landsdekkande såkornfonda er fysisk plassert, men er sannsynlegvis ikkje "retta" inn mot noko spesiell næringsgrein i nedslagsfeltet til Vestlandsrådet. Her ligger det eit potensial i å rette desse inn mot marin sektor. Samstundes er det heller ikkje teke endeleg stilling til kven som skal vera pådrivarane / eigarane av fondet.

Ikkje alle dei distriktsretta såkornfonda er enno fysisk plassert. Det er m.a. eit initiativ for å plassere fondet for Sør- og Vestlandet i Sogn og Fjordane, då FjordInvest AS har sendt inn søknad om å "drive" fondet ut frå ei plassering i Førde. Dei distriktsretta fonda er ikkje tenkt å vere særskild retta mot sektorar.

I Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsartar er ein i gang med førebuande arbeid for å sjå på moglegheita for å samordne offentlige midlar retta mot marin næringsutvikling, i tråd med utfordringa som er skissert i Stortingsmeldinga Kap. 6.1.1.

Eit av dei mest spanande tiltaka i Stortingsmeldinga finn ein i Kap. 6.1.2 der ein omtalar eit marint innovasjonsprogram. Her ligg det ei stor mogelegheit for Vestlandsrådet m.o.t. utforming av programmet. Nye arter vil ha fokus i eit slikt program jfr. teksten i kapitlet, og ein innrømmer at dagens i-program ikkje er gode nok til å utløyse det enorme potensialet som ligg i marin sektor. Vestlandsprogrammet for nye oppdrettsartar bør ha ei viktig rolle her.

Vestlandsfylka har gjennom oppstart av arbeidet med Vestlandsprogrammet (VR-sak 5/05 pkt. 2ciii) for nye oppdrettsartar sett trong for utvikling av verktøy og metodar for kunnskapsbasert planlegging og optimal lokalisering av anlegg for å kunne utnytte potensiale i kystområda til ein variert og mangfaldig akvakulturnæring. Ein finn det naturleg at dette verktøyet vert utvikla i nært samarbeid med fiskeristyresmaktane til gjensidig nytte. Utvikling av GIS-verktøy på Vestlandet vil vere eigna som nasjonale pilotprosjekt som når dei er utvikla kan takast i bruk også i andre regionar.